OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Hallituksen esitys laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta jne. (HE 212/2026 vp)

Sivistysvaliokunta
21.10.2026

Ehdotukset lyhyesti

- Häiriötilannesäännökset toiselle asteelle hallitusohjelman mukaisesti.
- Ammatillisen koulutuksen työelämätoimikuntien lakkauttaminen osana toimintamenosäästöjä.
- Täsmennyksiä ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin soveltamiskäytännössä ilmenneiden tarpeiden mukaisesti.
- Täsmennyksiä lukiolakiin ja ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta annettuun lakiin.

Ehdotukset häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Säännösehdotukset poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa

- Yksityisoikeudellisille toisen asteen koulutuksen järjestäjille ehdotetaan varautumisvelvollisuutta poikkeusolojen ja häiriötilanteiden varalta. LVV valvoisi koulutuksen järjestäjien varautumista.
- Poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa olisi varmistettava ensisijaisesti oppivelvollisuuslain 16 §:ssä tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen opiskelijoiden kouluttaminen.
- Ammatillisessa koulutuksessa ehdotetaan poikkeuksia näyttöjen antamiseen ja HOKSien yhteistyövelvoitteisiin.

Säännösehdotukset poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa

- Lukiolakiin ehdotetaan valtuutusta säätää poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa valtioneuvoston asetuksella poikkeuksia opetusjärjestelyihin.
- Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka perusteella koulutuksen järjestäjä voisi päättää etäopetukseen siirtymisestä poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa.
- Lisäksi ylioppilastutkinnosta annettua lakia muutettaisiin siten, että opetus- ja kulttuuriministeriö voisi poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa päättää ylioppilastutkinnon kokeiden siirtämisestä enintään kolmella kuukaudella kerrallaan.

Työelämätoimikuntien lakkauttaminen

Ammatillisen koulutuksen työelämätoimikuntien lakkauttaminen

- Esityksessä ehdotetaan ammatillisen koulutuksen työelämätoimikuntien lakkauttamista ja niitä koskevien säännösten poistamista.
- Jätetään mahdollisuus OKM:lle nimittää yksi työelämätoimikunta.
- Kuljettajien ammattipätevyyteen liittyviä tehtäviä varten perustetaan kuljettajien ammattipätevyystoimikunta. Edellyttää myös liikenteen palveluista annetun lain muutosta.
- Osaamisen arvioinnin oikaisut Opetushallitukselle. Muutos edellyttää myös tiedonvaihtoa koskevan 108 §:n muuttamista ja Opetushallituksesta annetun lain muuttamista.

Muutos ei heikennä ammatillisen koulutuksen laatua eikä työelämäyhteistyötä

- Ammatillisen koulutuksen laadun keskeinen varmistaja on tutkinnon perusteet, jotka laaditaan yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän edustajien, koulutuksen järjestäjien ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa.
- Osaamisen arvioidaan jatkossakin kaksikantaisesti siten, että arvioijana on oltava sekä opettaja että työelämän edustaja. Näin ollen työnantajilla ja työelämällä on edelleen merkittävä rooli ammatillisen koulutuksen laadun varmistamisessa.
- Ammatillisesta koulutuksesta annettu laki edellyttää koulutuksen järjestäjiltä jatkuvaa laadun arviointia ja kehittämistä.

Ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin ehdotettavat muutokset

Oikeus englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamiseen

- Lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan henkilön, joka osallistuu englanninkielisen ylioppilastutkinnon kokeeseen, on oleskeltava Suomessa muulla perusteella kuin opiskeluun perustuvalla oleskeluluvalla tai hänen aloittaessaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamiseen oikeuttavat englanninkieliset lukio-opintonsa hänellä on ollut muu kuin opiskeluun perustuva oleskelulupa.
- Lisäksi lukiolakia ja ylioppilastutkinnosta annettua lakia muutettaisiin siten, että niihin lisättäisiin säännökset, jotka koskevat koulutuksen järjestäjän tai rehtorin tiedonsaantioikeutta henkilön oleskeluluvasta englanninkielisessä lukiokoulutuksessa.

Muita muutoksia ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin

- Laissa säädettäisiin sellaisen päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta, jolla on evätty osallistumisoikeus ylioppilastutkintoon tai sen kokeeseen. Päätös olisi täytäntöönpanokelpoinen, vaikka siitä olisi valitettu.
- Lakiin lisättäisiin erityissäännös, jonka mukaan hallintolain mukaisesta perusteluvelvollisuudesta voitaisiin poiketa koesuorituksen arvostelua koskevassa oikaisuvaatimusmenettelyssä. Ehdotettu säännös vastaisi nykykäytäntöä.

Muut ehdotukset

Muut ehdotukset

- Lisätään 8 §:ään koulutus, jonka tehtävänä on parantaa merenkulkijoiden ja muiden vesillä liikkujien turvallisuutta sekä muuta turvallisuuden parantamiseen liittyvää koulutusta.
- Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilulakia täsmennettäisiin siten, että perustason ammattipätevyyskoulutusta tai jatkokoulutusta antavana koulutuskeskuksena saavat toimia ne kokeiluluvan saaneet koulutuksen järjestäjät, joilla kokeilulain voimaan tullessa on ollut oikeus järjestää kyseistä koulutusta, ellei oikeutta toimia koulutuskeskuksena myöhemmin peruuteta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 29 §:n nojalla.
- Lukiolain lukuvuosimaksuja koskevaa säännöstä tarkennettaisiin siten, että aineopiskelijoiden lukuvuosimaksun määrä olisi vähintään yksikköhinta jaettuna 30.

Kiitos!